

Seat No. : _____

XS-111
April-2013
B.A. (Sem. II)
Sociology, EC-I-111
(General Sociology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના :** (૧) પ્રશ્ન ક્રમાંક ૧ અને ૨ ના જવાબો ૬૫૦ થી ૭૦૦ શબ્દોમાં લખો.
(૨) પ્રશ્ન ક્રમાંક ૩ના જવાબો ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં લખો.
(૩) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

૧. (અ) સામાજિક ક્રિયાનો અર્થ આપી તેનાં તત્ત્વોની ચર્ચા કરો. ૭

અથવા

સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકાર તરીકે સહકારની સમજૂતી આપો.

- (બ) કુટુંબ સામાજીકરણની એજન્સી તરીકે સમજાવો. ૭

અથવા

સામાજીકરણની વિભાવના આપી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.

૨. (અ) સામાજિક નિયંત્રણના લક્ષણો વર્ણવો. ૭

અથવા

કાનૂન સામાજિક નિયંત્રણનું ઔપચારિક સાધન તરીકે સમજાવો.

- (બ) સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ આપી સામાજિક પરિવર્તનની વિશેષતાઓ સમજાવો. ૭

અથવા

સામાજિક પરિવર્તનના અવરોધક પરિબલો જણાવો.

૩. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ચાર) ૧૬

- (૧) સંઘર્ષ સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકાર તરીકે.
(૨) સામાજિક આંતરક્રિયાનાં લક્ષણો.
(૩) શાળા સામાજિક ઉપકરણ તરીકે.
(૪) સામાજિક નિયંત્રણનું મહત્ત્વ.
(૫) સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો-સામાજિક નિયંત્રણનું અનૌપચારિક સાધન.
(૬) સામાજિક પરિવર્તનના ભૌગોલિક-સાંસ્કૃતિક પરિબલો.

૪. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યોમાં આપો :

૧૨

- (૧) સામાજિક આંતરક્રિયાની વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) પરોક્ષ સ્પર્ધા એટલે શું ?
- (૩) સામાજિક નિયંત્રણનો અર્થ સમજાવો.
- (૪) લોકમતનો અર્થ આપો.
- (૫) લોકરીતિ કોને કહેવાય.
- (૬) સાંસ્કૃતિક પ્રસરણ કોને કહેવાય ?

૫. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

૭

- (૧) _____ સમાજશાસ્ત્રીએ સામાજિક ક્રિયાનો ખ્યાલ આપ્યો.
(મેકાઈવર અને પેજ ; જ્હોન્સન, મેક્સ વેબર)
- (૨) સંઘર્ષનું સુધારેલું સ્વરૂપ _____ છે.
(સહકાર, સમાધાન, સ્પર્ધા)
- (૩) _____ સામાજીકરણનું હાર્દ છે.
(મૂલ્ય, સ્વ, સત્તા)
- (૪) ચાર્લ્સ કૂલે એ _____ ખ્યાલ આપ્યો.
(સામાજિક ક્રિયા, દર્પણ સ્વ, સામાજિક આંતરક્રિયા)
- (૫) _____ અનૌપચારિક નિયંત્રણ છે.
(રાજ્ય, રિવાજ, કાયદો)
- (૬) લોકમતમાં _____ નું પ્રતિબિંબ પડે છે.
(રિવાજ, લોકનીતિ, લોકરીતિ)
- (૭) સામાજિક સંબંધોના ગૂંફનમાં થતો ફેરફાર એટલે _____.
(સામાજિક રચનાતંત્ર, સામાજીકરણ, સામાજિક પરિવર્તન)

(બ) જોડકાં જોડો.

૭

અ	બ
(૧) સામાજિક ક્રિયાનું સંચાલક બળ	(a) રાધાકમલ મુખરજી
(૨) સ્પર્ધા	(b) સા. પરિવર્તનમાં સહાયક
(૩) સામાજીકરણ	(c) સામાજીકરણની એજન્સી
(૪) સંચારમાધ્યમો	(d) ક્રિકેટની ટીમ
(૫) રિવાજ	(e) ધ્યેય
(૬) સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો	(f) માનવીયકરણ
(૭) યંત્રવૈજ્ઞાનિક પરિબળ	(g) નવરાત્રીમાં ગરબા

Seat No. : _____

XS-111
April-2013
B.A. (Sem. II)
Sociology, EC-I-111
(General Sociology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Give the answer of Question No. 1 & 2 in **650** to **700** words.
(2) Give the answer of Question No. 3 in **300** to **400** words.
(3) Figures of the right end of the question indicate the marks of such question.

1. (a) Give the meaning of Social Action and discuss its elements. **7**

OR

Explain co-operation as a type of social interaction.

- (b) Explain family as a agency of socialization. **7**

OR

Give the meaning of socialization and explain its importance.

2. (a) Describe characteristics of social control. **7**

OR

Explain the law as a mean of formal social control.

- (b) Explain the meaning of social change and discuss its characteristics. **7**

OR

State the hindering factors of social change.

3. Write short notes (any **four**) : **16**

- (1) Conflict as type of social interaction
- (2) Characteristics of social interaction
- (3) School as agency of socialization
- (4) Significance of social control
- (5) Cultural values informal tool of social control
- (6) Geographical – cultural factors of the social change

4. Give the answer in **one** or **two** lines for the following questions : 12
- (1) Give the definition of social interaction.
  - (2) What is indirect competition ?
  - (3) Explain the meaning of social control.
  - (4) Give the meaning of public opinion.
  - (5) What is folkways ?
  - (6) What is cultural diffusion ?

5. (a) Fill in the blanks selecting appropriate options given. 7
- (1) The concept of Social Action given by _____ Sociologist.
(McIver and Page, Johnson, Max Weber)
  - (2) _____ is nature of a modified conflict.
(Co-operation, Compromise, Competition)
  - (3) The Heart of Socialization is _____.
(Value, Self, Authority)
  - (4) _____ concept gave by Charles Colley.
(Social Action, Looking glass self, Social Interaction)
  - (5) The Informal control is _____.
(State, Custom, Law)
  - (6) Public opinion is a reflection of _____.
(Custom, Mores, Folkways)
  - (7) The change in complex of social relations means _____.
(Social structure, Socialization, Social change)

- (b) Match the table 'A' with 'B' : 7

A	B
(1) Directive force of Social Action	(a) Radhakamal Mukherjee
(2) Competition	(b) Helping of social change
(3) Socialization	(c) Agency of socialization
(4) Mass-media	(d) Cricket's team
(5) Custom	(e) Goal
(6) Cultural values	(f) Humanization
(7) Technological factor	(g) Garba as a Navratri